Dosarul nr. 21r-1793/24 /1-24109349-02-21r-04112024/

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
Judecător Elisaveta Buzu

D E C I Z I E
În numele Legii

10 ianuarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
În componența:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Ion Bulhac și Vitalie Pîslariuc

a judecat în ordine de recurs, în procedură scrisă, în lipsa părţilor, recursul declarat de avocatul Croitor Alexei în interesul lui *****împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie 2024, prin care a fost admis demersul directorului interimar IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, cu privire la prelungirea termenului măsurii de constrângere cu caracter medical, în privința lui ***** Ion, a.n. *****, pentru o perioadă de 6 (șase) luni.

Termenul de examinare a cauzei:
în procedura primei instanțe din 30.09.2024 – 17.10.2024;
în procedura instanței de recurs din 04.11.2024 – 10.01.2025.

Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, în baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

C O N S T A T Ă:

1. La 27 septembrie 2024, în adresa Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) a parvenit demersul directorului interimar IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, Victor Furtună,

privind prelungirea măsurii de constrângere cu caracter medical cu supraveghere riguroasă aplicată lui ***** Ion, a.n. *****.

2. În motivarea demersului înaintat, s-a indicat că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2024, *****Petrea, a.n. *****, a fost absolvit de răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) și 27, 145 alin. (1) din Codul penal, în stare de iresponsabilitate cu aplicarea în privința numitului a măsurii de constrângere cu caracter medical – internarea în instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

3. Invocând prevederile art. 501 alin. (1) Cod de procedură penală, indică reprezentantul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, că la 20 septembrie 2024, cet. *****a fost prezentat comisiei medicale în vederea respectării prevederilor art. 501 Cod de procedură penală, iar în baza avizului de examinare medicală în privința lui ***** Ion, care suferă de „Schizofrenie paranoidă. Sindrom halucinator- paranoid. Acutizare", intervine cu recomandarea ca tratamentul prin constrângere cu supraveghere riguroasă să fie prelungit pe o perioadă de 6 luni.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie 2024, a fost admis demersul directorului interimar IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, Victor Furtună, privind prelungirea măsurii de constrângere cu caracter medical sub formă de supraveghere riguroasă, aplicată lui Ion *****. S-a prelungit termenul aplicării măsurii de constrângere cu caracter medical în instituţia psihiatrică cu supraveghere riguroasă, în privinţa alienatului Ion *****, a.n. *****, pentru o perioadă de 6 (șase) luni, cu calcularea termenului începând cu data expirării termenului stabilit prin încheierea anterioară. S-a pus în sarcina administrației IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, asigurarea executării încheierii.

5. Exprimându-și dezacordul cu încheierea respectivă, la 17 octombrie 2024 avocatul Croitor Alexei în interesul lui *****a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii.

6. În motivarea recursului indică avocatul, că potrivit materialelor dosarului Avizul medical din 20 septembrie 2024, este singura probă care confirmă motivele de prelungire a măsurii de constrângere cu caracter medicala.

7. Menționează apărătorul că, conform art. 35 din Lege privind sănătatea mentală nr. 1402/16.12.97, spitalizarea în staţionarul de psihiatrie fără liberul consimţământ va dura numai în perioada de menţinere a temeiurilor în care a fost efectuată. Persoana spitalizată în staţionarul de psihiatrie fără liberul ei consimţământ va fi examinată cel puţin o dată în lună de comisia de medici psihiatri a staţionarului pentru a se decide asupra prelungirii spitalizării. La expirarea a 6 luni de la data spitalizării persoanei în staţionarul de psihiatrie fără liberul ei consimţământ, administraţia acestuia trimite avizul făcut de

comisia de medici psihiatri privind necesitatea prelungirii spitalizării către instanţa judecătorească în a cărei rază se află staţionarul. Judecătorul poate să hotărască asupra prelungirii spitalizării în conformitate cu art. 32-34. Hotărîrea privind prelungirea spitalizării se adoptă de către judecător în fiecare an.

8. Consideră partea recurentă că, sunt respectate prevederile art. 501 alin. (2) Cod de procedură penală, starea sănătăţii pacientului s-a ameliorat, respectiv nu mai este necesar de a se aplica în continuare măsura de constrîngere cu caracter medical dispusă anterior, şi în instanţa de judecată a fost depus demersul cu propunerea medicului-şef al SCP, bazată pe avizul unei comisii medicale, de încetarea măsurii de constrîngere cu caracter medical.

9. Deși au fost invocate temeiuri medicale pentru prelungirea măsurii de constrângere medical, consideră partea recurentă că, urmează a fi respins din considerentele constatărilor şi concluziilor expuse în Raportul privind vizita de monitorizare efectuată în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie din or. Codru mun. Chişinău din 30 martie 2017, întocmit de Consiliul pentru Prevenirea Torturii Mecanismul Naţional de Prevenire a Torturii. Or, în Raportul indicat s-au constatat mai multe încălcări ce ţine de deţinerea şi tratarea pacienţilor deţinuţi în Spitalul Clinic de Psihiatrie.

10. Mai indică apărătorul și faptul că, prin Raportul privind respectarea drepturilor omului în procedura de supunere a persoanei la tratament psihiatric fără consimţământ întocmit de IDOM (Institutul pentru Drepturile Omului) din 2019, s-au constat mai multe deficienţe ce ţine de procedura de prelungire a tratamentului medical prin constrângere, printre altele: de cele mai dese ori, pacienţii nu cunosc textul sentinţei sale, nu ştiu dacă a fost sau nu făcută expertiza psihiatrico-legală şi care sunt concluziile acesteia, nu cunosc ce scrie în rapoartele Comisiei prezentate în instanţa de judecată la fiecare 6 luni pentru prelungirea tratamentului prin constrângere; pacienţii nu ştiu că pot solicita să fie aduşi în şedinţa de judecată să se adreseze judecătorului direct; rapoartele Comisiei medicale (avizele medicale) prezentate în judecată odată cu demersul în baza cărora se decide prelungirea sau încetarea tratamentului prin constrângere, nu sunt aduse la cunoştinţa pacienţilor. Ele nu au semnătura pacientului vizat pe ele; avizul medical (raportul Comisiei) trebuie să argumenteze exhaustiv imposibilitatea pacientului de a participa la şedinţele judiciare şi de a da explicaţii, de a ataca cu apel/recurs hotărârea cu care nu este de acord şi dacă nu sunt temeiuri să nu împiedice participarea pacientului la procesul judiciar şi exercitarea deplină a drepturilor sale; lipsa medicilor psihiatri independenţi, neafiliaţi spitalelor de psihiatrie din R. Moldova, lipseşte pacientul şi avocatul acestuia, la contradictorialitatea procesului judiciar bazat pe avizul medical al comisiei de psihiatri a căror concluzii predomină în proces şi în hotărârile judecătoreşti.

11. Din motivele expuse în rapoartele de monitorizare citate, consideră că deţinerea persoanei în instituţia Spitalului Clinic de Psihiatrie este contrară normelor naţionale şi internaţionale, şi poate fi calificată drept tratament inuman şi degradant.
12. Consideră încheierea nemotivată şi care încalcă dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenţie, care prevede că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

13. Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.
14. Ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței, instanța conform art. 447 alin. (1) CPP a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

15. *Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar, de a respinge recursul declarat de avocatul Croitor Alexei și a menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie 2024, reieșind din următoarele considerente.*

16. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.
17. Conform art. 448 al. (1) Cod de procedură penală, judecind recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.
18. Conform art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.
19. Conform art. 469 alin. (1), p. 13) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, și anume: prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaților (art.101 din Codul penal).
20. În conformitate cu art. 501 alin. (1) Cod de procedură penală, instanţa de judecată periodic, dar nu mai rar de o dată la 6 luni, verifică necesitatea continuării aplicării

măsurilor de constrângere cu caracter medical. (2) Dacă, în urma însănătoşirii persoanei care a fost declarată iresponsabilă sau în urma ameliorării stării sănătăţii ei, nu mai este necesar de a se aplica în continuare măsura de constrîngere cu caracter medical dispusă anterior, instanţa de judecată, la propunerea medicului-şef al organului de ocrotire a sănătăţii, căruia îi este subordonată instituţia medicală unde este deţinută persoana dată, propunere bazată pe avizul unei comisii medicale, examinează, în conformitate cu art. 469-471, chestiunea încetării ori schimbării măsurii de constrîngere cu caracter medical. (3) Dispoziţiile alin.(1) şi (2) se aplică şi faţă de persoana care, după săvîrşirea infracţiunii, s-a îmbolnăvit de o boală psihică cronică dacă această persoană, în urma ameliorării ce s-a produs în starea sănătăţii ei, nu mai are nevoie de măsurile de constrîngere cu caracter medical, cu toate că rămîne alienată mintal. (4) Cererea de verificare, încetare sau schimbare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical o poate depune persoana care a fost declarată iresponsabilă, rudele ei apropiate, precum şi alte persoane interesate. În cazurile acestea, instanţa cere de la organele respective de ocrotire a sănătăţii aviz motivat referitor la starea sănătăţii persoanei în privinţa căreia s-a depus cererea. (5) Chestiunile menţionate în acest articol se soluţionează de instanţa care a dat încheierea de aplicare a măsurii de constrîngere cu caracter medical sau de instanţa de la locul unde se aplică această măsură, în condiţiile prevăzute în art.470 şi 471.

21. Conform art. 99 Cod penal, persoanelor care au săvîrşit fapte prevăzute de legea penală în stare de iresponsabilitate sau care au săvîrşit asemenea fapte în stare de responsabilitate, de responsabilitate redusă, dar, pînă la pronunţarea sentinţei sau în timpul executării pedepsei, s-au îmbolnăvit de o boală psihică, din care cauză ele sînt incapabile să-şi dea seama de acţiunile lor sau să le dirijeze, instanţa de judecată poate să le aplice următoarele măsuri de constrîngere cu caracter medical, care se înfăptuiesc de către instituţiile curative ale organelor de ocrotire a sănătăţii: a) internarea într-o instituţie psihiatrică cu supraveghere obişnuită; b) internarea într-o instituţie psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

22. Conform art. 100 Cod penal, (1) Internarea într-o instituţie psihiatrică cu supraveghere obişnuită poate fi aplicată de către instanţa de judecată unui alienat care, din cauza stării psihice şi a caracterului faptei prejudiciabile săvîrşite, are nevoie de îngrijire spitalicească şi de tratament în condiţii de supraveghere obişnuită. (2) Internarea într-o instituţie psihiatrică cu supraveghere riguroasă poate fi aplicată de către instanţa de judecată unui alienat care, din cauza stării psihice şi a caracterului faptei prejudiciabile săvîrşite, prezintă un pericol deosebit pentru societate şi are nevoie de îngrijire spitalicească şi de tratament în condiţii de supraveghere riguroasă.(3) Persoanele internate în instituţii psihiatrice cu supraveghere riguroasă sînt deţinute în condiţii ce exclud posibilitatea săvîrşirii de către ele a unei noi fapte prejudiciabile.

23. Totodată conform art. 101 Cod penal, (1) Instanţa de judecată, considerînd că este necesar de a aplica o măsură de constrîngere cu caracter medical, alege forma acesteia în funcţie de boala mintală a persoanei, de caracterul şi gradul prejudiciabil al faptei săvîrşite. Persoana supusă tratamentului forţat sau reprezentantul acesteia are dreptul de a cere unei instituţii medicale independente avizul asupra stării de sănătate a persoanei căreia i se aplică măsuri de constrîngere cu caracter medical. (2) Instanţa de judecată, în temeiul avizului instituţiei medicale, dispune încetarea aplicării măsurilor de constrîngere cu caracter medical în cazul însănătoşirii persoanei sau al unei astfel de schimbări a caracterului bolii care exclude necesitatea aplicării acestor măsuri. (3) Schimbarea măsurii de constrîngere cu caracter medical sau prelungirea termenului de aplicare a ei se face, de asemenea, de instanţa de judecată, atît din oficiu, cît şi la cererea persoanei respective sau a reprezentantului acesteia, în baza unui control, efectuat cel puţin o dată la 6 luni, privind necesitatea aplicării acestei măsuri.

24. Potrivit art. 23 Legea nr. 114 din 16.05.2024, privind sănătatea şi bunăstarea mintală, (1) Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical se efectuează în conformitate cu prevederile Codului penal, ale Codului de procedură penală şi ale prezentei legi. (2) Persoana supusă măsurilor de constrângere cu caracter medical beneficiază de aceeaşi protecţie a drepturilor sale ca şi ceilalţi pacienţi. (3) Tratamentul prin aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical se efectuează în instituţii medico-sanitare specializate în sănătate mintală, în unităţi specializate separate de cele obişnuite, cu asigurarea condiţiilor securizate de plasament în vederea prevenirii săvârşirii unor fapte prejudiciabile de către persoanele supuse măsurilor de constrângere cu caracter medical şi cu asigurarea siguranţei personalului la locul de muncă. (4) Organizarea şi funcţionarea unităţilor specializate pentru tratament prin aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical se desfăşoară conform cadrului normativ aprobat de către Guvern. (5) Tratamentul prin aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical are la bază planul de reabilitare psihosocială, elaborat şi implementat de echipa de specialişti ai instituţiei, ajustat în colaborare cu pacientul, potrivit necesităţilor individuale ale persoanei. Planul este revizuit cel puţin o dată la 3 luni, cu prezentarea raportului asupra stării psihice şi a funcţionalităţii persoanei în plan social. (6) Unităţile specializate se dotează corespunzător necesităţilor de reabilitare psihosocială a persoanelor supuse măsurilor de constrângere cu caracter medical şi garantează respectarea demnităţii umane şi dreptul la cele mai bune standarde de tratament posibile, fără discriminare. (...)

25. Din materialele cauzei se constată că, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 20 martie 2024, *****a fost absolvit de răspundere penală, pe motiv că

fapta a fost comisă în stare de iresponsabilitate, cu aplicarea în privinţa numitului a măsurii de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituţie psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

26. Colegiul penal reține că, alienatul mintal *****a fost prezentat comisiei medicale în vederea respectării prevederilor art. 501 Cod de procedură penală.

27. Potrivit avizului medical a comisiei medicale din cadrul IMPS Spitalului Clinic de Psihiatrie din 20 septembrie 2024, pacientul *****suferă de „*Schizofrenie paranoidă, Acutizare. Sindrom halucinator-paranoid*”, starea psihică rămâne instabilă, discernământul critic absent, pacientul manifestă dereglări afective și discomporamentale, poate prezenta pericol social. Astfel membrii comisiei au stabilit necesitatea prelungirii tratamentului prin constrângere cu supraveghere riguroasă pentru o perioadă de 6 luni.

28. În acest sens, soluția primei instanțe este una justificată și legală, în situația în care, la soluționarea chestiunii de încetare/prelungirea măsurilor de constrângere cu caracter medical se va ține seama de raportul de examinare medicală, or, doar în urma examinării medicale, comisia medicală conchide dacă alienatul s-a însănătoșit sau a survenit o ameliorare considerabilă şi stabilă a stării psihice a bolnavului.

29. Prin urmare, Colegiul nu poate reține argumentele recurentului, or având la baza raportul de examinare medicală, concluziile experţilor despre starea psihică a bolnavului, în raport cu acțiunile săvârșite de către acesta, urmează a se reține că alienatul la moment prezintă pericol social și este necesar ca tratamentul prin constrângere cu supraveghere riguroasă în privința ultimului să fie prelungit.

30. În această ordine de idei, instanța de recurs precizează că nu pot fi reținute argumentele apărării referitor la netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție. Or, având la bază raportul de examinare medicală, cât și concluziile experților despre starea psihică a lui ***** Ion, instanța de fond întemeiat a prelungit tratamentul prin constrângere cu supraveghere riguroasă aplicat lui ***** Ion, pe un termen de 6 luni.

31. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de avocatul Croitor Alexei în interesul lui ***** Ion, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie 2024, ca fiind nefondat.

32. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul declarat de avocatul Croitor Alexei în interesul lui *****și se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 17 octombrie

2024, prin care a fost admis demersul directorului interimar IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, cu privire la prelungirea termenului măsurii de constrângere cu caracter medical, în privința lui ***** Ion, a.n. *****, pentru o perioadă de 6 (șase) luni.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător Marcel Juganari

Judecător Ion Bulhac

Judecător Vitalie Pîslariuc